

Erdély és a Partium

Erdély

Erdőelve, azaz Erdőn túli. Latinul Transsylvania.

Kétféle értelmezésben használjuk: - történelmi Erdély (Belső-Erdély)

- jelenkori Erdély

Történelmi Erdély (Belső-Erdély)

Az Erdélyi-medencét foglalja magában a körülötte emelkedő hegyvonulatokkal.

Területe 57 000 km².

Határai:

- délen a Déli-Kárpátok
- keleten a Keleti-Kárpátok
- északon az Északkeleti-Kárpátok
(Máramaros, Gutin-hegység, Szilágyság)
- nyugaton az Alfölddel,
délnyugaton pedig a
Bánsági-hegyvidékkel határos

Belső-Erdély történelme

925 A honfoglaló magyarság 2. méltósága, a *gyula* vette kezébe az irányítását.

1003 *I. István* fegyverrel törte le nagybátyja, az utolsó gyula uralmát. A területet a

Magyar Királyságba integrálta.

A központi hatalmat az Erdélyi Fejedelemség megjelenéséig az erdélyi *vajda* képviselte.

1526 után Magyarország két, majd 1541-ben három részre szakadása idézte elő az Erdélyi Fejedelemség megjelenését.

1570-ben *Szapolyai János* magyar király fia, *János Zsigmond* a Habsburgok javára lemondott a királyi címéről, és elsőként vette fel „*Erdély és Magyarország részeinek fejedelme*” titulust.

A fejedelemség virágkora a XVII. század első felére, *Bethlen Gábor* (1613-1629) és *I. Rákóczi György* (1630-1648) uralkodásának az idejére tehető.

A területet az 1691-ben kiadott *Diploma Leopoldinum*ban sajátos státusszal a Habsburg birodalom részévé nyilvánították.

II. Rákóczi Ferenc szabadságharca egy rövid időre ismét lehetővé tette Erdély elszakadását. Rákóczit 1704-ben fejedelemmé választották, de 1711-ben, a mozgalom bukásával a fejedelemség ismét visszatért a birodalomba.

Erdély irányítója a bécsi udvar által kinevezett *kormányzó (gubernátor)* volt.

A Magyar Királyságtól közigazgatásilag elkülönítve irányították.

1848 március 15-én a Habsburgok felé intézett 12 pont utolsó követelése volt az ország újraegyesítése Erdellyel (Unió).

Erre azonban csak a kiegyezést követően, azaz 1867-ben került sor.

Erdély és a székelyek tevékenyen kivették a részüket a szabadságharcban. Híres ágyúöntő, tüzértiszt volt *Gábor Áron*.

Bem József az orosz túlerővel szemben nem tudott hatékonyan szembeszállni. A segesvári csatában 1849. július 31-én tűnt el *Petőfi Sándor*, a nemzet költője.

Az első világháború idején, 1916-ban a korábbi szövetséges román hadsereg betört Erdélybe. A Monarchia csapatai német segítséggel szorították ki őket. 1918-ban a *Bukaresti békében Románia* el is ismerte háborús vereségét.

A Központi Hatalmak veresége után a győztesek feltett szándéka volt hazánk feldarabolása. Ennek eredményeképpen, a *Trianoni Békediktátum* részeként 1920-ban a történelmi Erdélyt, Bánátot és Partiumot Romániához csatolták.

Észak-Erdély német nyomásra 1940-ben visszakerült ugyan Magyarországhoz, ám a második világháborút lezáró 1947-es párizsi békeszerződés a bécsi döntést érvénytelenítette, és a területet újra Romániának ítélte.

Ceaușescu román kommunista diktátor hatalma fenntartása érdekében magyarelles retorikát folytatott. 1988-ban meghirdette az ún. falurombolási programot, amit a romániai forradalom a diktátorral együtt elsöpört.

Jelenkori Erdély

A történelmi Erdély mellett része még a Partium, a Bánság keleti része. Ez utóbbiakat Külső-Erdélynek is nevezik.

Partium

Jelentése: Részek.

Magyarország három részre szakadása után az erdélyi fejedelem uralma alá került.

A fejedelemség bukása után egy része Magyarország, más része Erdélyhez közigazgatási része lett.

A trianoni békediktátum Erdéllyel együtt Romániához csatolta.

Több híres magyar ember szülőföldje: pl. Ady Endre, Arany János, Bartók Béla, Dsida Jenő, Jávor Pál, Kaffka Margit, Kazinczy Ferenc, Károli Gáspár, Kölcsey Ferenc, Németh László, Tóth Árpád is itt születtek.

A magyarság aránya

Nagyvárad 27,5%

Nagykároly 55,9%

Kolozsvár 15%

Torockó közel 90%

Székegyhíd 72,6%

1910-ben Erdély 31,64%-a, 2011-ben 17,8%-a vallotta magát magyarnak.

Aláírással igazolom, hogy a fenti előadást 2019. június 3-án meghallgattam:

1. Dóczi Rebeka *Dóczi Rebeka*
2. Li Elizabet Fanni *Li Elizabet Fanni*
3. Zhu Xun *Zhu Xun*
4. Zhang Wei Zhi *Zhang Weizhi*
5. Lu Yi Lin *Lu Yilin*
6. Horváth Fruzsina *Horváth Fruzsina*
7. Lengyel Anna Liliána *Lengyel Anna Liliána*
8. Nagy Ivett *Nagy Ivett*
9. Nakayama Leila Arisa *Nakayama Leila Arisa*
10. Oláh Dorina *Oláh Dorina*
11. Oláh Tamara Zsófia *Oláh Tamara Zsófia*
12. Tóth Lilla Zoltána *Tóth Lilla Zoltána*
13. Vincze Vivien Réka *Vincze Vivien Réka*
14. Zoller Adrienn *Zoller Adrienn*

15. Kiss Dorottya Vivien *Kiss Dorottya Vivien*
16. Miao Yuanyuan *Miao Yuanyuan*
17. Modla Eszter *Modla Eszter*
18. Németh Luca Kata *Németh Luca Kata*
19. Pan Ming *Pan Ming*
20. Pogány Angelika *Pogány Angelika*
21. Schermann Fruzsina *Schermann Fruzsina*
22. Sun Ming *Sun Ming*
23. Szigeti Vivien Zsófia *Szigeti Vivien Zsófia*
24. Ye Jingmei *Ye Jing Mei*
25. Song Yuxuan *Song Yuxuan*
26. Bottyán Bendegúz Csaba *Bottyán Bendegúz Csaba*
27. Fekete Marcell Zoltán *Fekete Marcell Zoltán*
28. Györkös Bertalan *Györkös Bertalan*
29. Helmes Mátyás *Helmes Mátyás*
30. Kollmann Máté *Kollmann Máté*
31. Marusinecz Marcell *Marusinecz Marcell*
32. Tóth Márton Viktor *Tóth Márton Viktor*
33. Végh Botond *Végh Botond*
34. Zombori Patrik Ferenc *Zombori Patrik Ferenc*
35. Benes Ádám *Benes Ádám*
36. Che Arvid *Che Arvid*
37. Chen Juntao *Chen Jun Tao*
38. Ráczkevi Bence Zsolt *Ráczkevi Bence Zsolt*
39. Xiong Dawei *Xiong Dawei*
40. Deng Tianshuo *Deng Tian Shuo*